

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
İKİNCİ BÖLÜM

ARNAVUTKÖY TAKSİARHİS RUM ORTODOKS KİLİSESİ VAKFI – TÜRKİYE
DAVASI

(Başvuru No. 27269/09)

KARAR

Madde 1 P1 • Mülkiyete saygı • İhtilafın sonucunu belirleyecek olmasına rağmen, ihtilafa konu olguların sarıh ve hakkaniyetli bir şekilde ortaya konulamaması üzerine, davacı vakfın tescilsiz bir araziye ilişkin malik statüsünün tanınmasının reddedilmesi ile sonuçlanan yargı süreci

STRAZBURG

15 Kasım 2022

KESİN

03/04/2023

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar uyarınca kesinleşmiştir. Bazı şekli düzenlemelere tabi tutulabilir.

Arnavutköy Taksiarhis Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı / Türkiye davasında,

Başkan,

Jon Fridrik Kjølbro,

Yargıçlar,

Carlo Ranzoni,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo,

Jovan Ilievski,

Gilberto Felici,

Saadet Yüksel,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Dorothee von Arnim'in katılımıyla, Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Türk hukukuna tabi bir vakıf olan Arnavutköy Taksiarhis Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı (Arnavutköy Taksiarhis Rum Kilisesi Vakfı) ("başvuran vakıf") tarafından Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, 18 Mayıs 2009 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapılan başvuruyu (No. 27269/09),

Davalı hükümet tarafından sunulan görüşler ile başvuran vakıf tarafından cevaben sunulan görüşleri dikkate alarak,

Bölüm Başkanı'nın yazılı yargılamaya müdahale etme yetkisi verdiği Avrupa Hukuk ve Adalet Merkezi tarafından sunulan görüşleri göz önünde bulundurarak,

11 Ekim 2022 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından, Bu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Dava, başvuran vakfa göre uzun bir süre boyunca kesintisiz olarak kendi mülkiyetinde olan ve 1936 yılında yapılan ve vakıf senedi yerine geçen beyannamede belirtilen bir mülkün tapu kaydına işlenmesinin reddedilmesiyle sonuçlanan yargılama süreciyle ilgilidir.

OLAYLAR

2. Başvuran vakıf, Arnavutköy Ayistradi Kilisesi'ni (*Aya Strati Taksiarhi Rum Ortodoks Kilisesi*) işleten, İstanbul'daki Rum Ortodoks cemaatine ait vakıflardan biridir. Başvuran vakıf Avukat Şenpolat tarafından temsil edilmiştir.3. Türk Hükümeti ("Hükümet"), kendi görevlisi, Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Daire Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

I. DAVANIN KOŞULLARI

A. Söz konusu taşınmaz malın statüsü

4. Başvuran vakıf, 1912 yılına kadar yürürlükte olan Osmanlı hukuk sistemi uyarınca, dini azınlıklar tarafından kurulan vakıfların kendi adlarına taşınmaz edinme hakkına sahip olmadıklarını ve taşınmaz mallarının tapu siciline gerçek kişiler adına, hatta bazen mevcut davada olduğu gibi hayali kişiler adına kaydedildiğini açıklamaktadır. Vakıfların ilk kez tüzel kişi olarak taşınmaz mal sahibi olmalarına izin veren 16 Şubat 1912 tarihli Kanun'un yürürlüğe girmesinin ardından, başvuran vakıf, 5 Ağustos 1913 gibi erken bir tarihte, İstanbul'da bir taşınmazın maliki olarak tescil edilmek üzere başvuruda bulunduğunu belirtmektedir. Ayrıca, 13 Haziran 1935 tarihli ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu uyarınca, söz konusu taşınmazın 1936 yılında "Ayanikola ayazması" (Aziz Nikolaos'un su kaynağı) adı altında, hayali bir isim olan "Mihail oğlu Hristoduri" adına kayıtlı olarak beyannamesinde yer aldığını belirtmektedir. Daha sonra 3 Temmuz 1952 tarihinde Kadastro Komisyonuna hayali bir kişi adına kaydedilmiş olan ihtilafli taşınmazın maliki olduğunu yeniden beyan ettiğini ifade etmektedir. Ancak 6 Ekim 1952 tarihinde Kadastro Komisyonu, ihtilafli taşınmazın malikine karşılık gelen kutucuğu işaretlememeye karar vermiştir.

5. Başvuran vakıf, Mahkeme'ye 1936 yılında yaptığı beyanın ve 6 Ekim 1952 tarihli kadastro kararının birer örneğini sunmuştur.

1936 beyannamesinden, Boğaziçi Kuruçeşme, Yeniköy İstanbul'da bulunan, "Ayanikola ayazması" olarak bilinen bir taşınmazın *Arnavutköy Ayistradi* Kilisesi'ne (Taksiarhis Rum Ortodoks Kilisesi) ait olduğu («*Hangi müessesinin olduğu*»), ve depoziterin («*Kimin namına mukayet olduğu*») «Hristodulus oğlu Mihail (Hristodulus'un oğlu Mihail)» olduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim, ihtilaf konusu taşınmaza ilişkin olarak 6 Ekim 1952 tarihinde verilen kadastro kararının ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

"Söz konusu taşınmazın Hristoduri adına tescil edilmiş olsa bile, [bu tescil] örtülü bir işlem ve tarla [tarla] esasen kiliseye [başvuran vakfa] aitti. [Ayrıca], taşınmaz mal [söz konusu] kilise adına tescil edilmiş olsa bile, Nüfus Mübadelesi Komisyonu'nun 7 Haziran 1934 tarihli ve 107 sayılı Kararı ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan genelgeler (...) uyarınca, şimdilik malikine karşılık gelen kutucuğun işaretlenmemesine karar verilmiştir (...)".

6. Dava dosyasından ayrıca, 29 Aralık 1954 tarihinde, tapu kaydının düzeltilmesi için başvuran vakfın Hazine aleyhine açtığı davanın, Hazine'nin uygun bir taraf olmadığı gerekçesiyle ilk derece mahkemesi tarafından kabul edilemez ilan edildiği anlaşılmaktadır. Bu amaçla mahkeme, söz konusu mülkün tapu sicilinde "Hristo Toodori" adına kayıtlı olduğunu gözlemlemiş ve davanın bu kişiye karşı yöneltilmesi gerektiğine karar vermiştir.

7. Nitekim, 22 Mart 1983 tarihli bir belgeye göre, İstanbul Kadastro Müdürü, Hazine'nin ihtilaf konusu taşınmazın tescili için yaptığı başvuruyu reddetmiştir. Aşağıdaki nedenlerden dolayı böyle bir talebin yerine getirilmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir: ilgili belgelerin incelenmesi, söz konusu taşınmazın, 3 Temmuz 1952 tarihli beyanından anlaşıldığı üzere, başvuran vakfın mülkiyetinde olduğunu ve "Mihail oğlu Hristoduri" adına tescilinin örtülü bir işlem olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, malik ile ilgili uyuşmazlığın hukuken çözümlenmesi gerektiğinden, tapu sicilinde ihtilafli taşınmazın malikine karşılık gelen kutucuk işaretlenmemiştir. 8. Buna ek olarak, başvuran vakıf, söz konusu taşınmaz için kendisi ile bir kiracı arasında akdedilen ve 1 Ekim 1950 tarihinden itibaren geçerli olan bir kira sözleşmesi ibraz etmiştir.

9. 13 Kasım 2003 tarihinde, başvuran vakfın talebi üzerine, Başbakanlığa bağlı Vakıflar Genel Müdürlüğü Kurulu ("Kurul"), başvuran vakfın 1936 beyannamesinde de belirtildiği gibi, söz konusu taşınmazın maliki olduğu gerekçesiyle, Arnavutköy'deki taşınmazın (72 ila 74 ada, 1 no'lu parsel, 13 Kasım 2003 tarihli karara göre mülkün alanı 99.839 m² idi; ancak başvuran vakfa ve dosya unsurlarına göre 8.394 m² idi) başvuran vakıf adına tescil edilmesine karar vermiştir. Ancak taşınmaz, Hazine ve üçüncü şahıslar tarafından yapılan işlemler nedeniyle, idari olarak başvuran adına tescil edilmemiştir (bkz. aşağıdaki 10 ila 17. paragraflar ve devamı).

B. İhtilaflı taşınmazın Hazine adına tescil edilmesi

10. 2004 yılında belirsiz bir tarihte, üçüncü şahıslar ve Maliye Hazinesi, söz konusu taşınmazın mülkiyeti için Kurul aleyhine İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açmıştır. Başvuran vakıf bu davaya müdahil olmuştur.

11. Davalı olarak Kurul, Asliye Hukuk Mahkemesi huzurunda, söz konusu taşınmaz malın başvuran vakfa ait olduğunu ve dolayısıyla aleyhine dava açılması gerektiğini ileri sürmüştür. Başvuran vakıf, söz konusu taşınmazın 1936 yılında verdiği beyannamede belirtildiğini ve zımni bir anlaşma (*muavaza*) temelinde gönüllü olarak "Mihail oğlu Hiristoridi" adına tescil edildiğini ileri sürmüştür. Başvuran, özellikle Kurul'un 13 Kasım 2003 tarihli kararına dayanarak, söz konusu taşınmazın kendi adına tescil edilmesini talep etmiştir.

12. Mahkeme, huzurunda başlatılan yargılama kapsamında bilirkişi raporu talep etmiş ve tanıkları dinlemiştir. Söz konusu taşınmazın kadastro planları ile vergi ve tapu kayıtlarını bir araya getirmiştir.

13. Asliye Hukuk mahkemesi, 18 Temmuz 2007 tarihli bir kararla, gaip şahıslara ait taşınmaz malların Hazine'ye devrini öngören mevzuatı uygulayarak, taşınmazın Hazine adına tescil edilmesine karar vermiştir. Mahkeme ilk olarak, söz konusu taşınmazın otlatma (*mera*) için kullanılan bir arazi olduğunu kaydetmiş ve bu nedenle kamu alanına ait olması gerektiğini değerlendirmiştir. Ardından, taşınmazın tapu siciline gaip bir şahıs olan "Mihail oğlu Hiristoridi" adına kayıtlı olduğunu tespit etmiştir. Buna ek olarak, Kurul tarafından alınan 13 Kasım 2003 tarihli kararı da onaylamamıştır. Bu doğrultuda, başvuran vakfın ihtilaf konusu taşınmaza hiçbir zaman sahip olmadığını ve tapu sicilinin önceki durumu göz önüne alındığında, söz konusu taşınmaz malın 1936 tarihli beyannamesinde yer aldığının tespit edilmediği görüşünü benimsemiştir. Ayrıca, başvuran vakfın açtığı bir davayı reddeden Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1954 yılında verdiği bir karara atıfta bulunmuştur (bkz. yukarıdaki 6. paragraf).

Ancak, bu davalara ilişkin dosyanın bulunamadığını gözlemlemiştir (E. 1953/130, K. 1954/285).

14. Başvuran vakıf 30 Kasım 2007 tarihinde temyiz yoluna başvurmuştur.

15. 1 Temmuz 2008'de Yargıtay, temyiz incelemesine konu kararı onamıştır.

16. Belirtilmeyen bir tarihte, başvuran, Yargıtay'a karar düzeltme başvurusunda bulunmuştur. Başvuran, yüksek mahkemenin kararına gerekçe göstermediğini ve Kurul'un 13 Kasım 2003 tarihli kararını dikkate almadığını ileri sürmüştür. Ayrıca, 20 Şubat 2008 tarihinde kabul edilen

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun ilgili hükümlerine (bkz. daha fazla ayrıntı için, *Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı/Türkiye*, No. 37639/03 ve 3 diğerleri, §§ 26-27, 3 Mart 2009), ve bilhassa söz konusu kanunun (geçici) 7. maddesine atıfta bulunmuştur (bkz. aşağıdaki 25. paragraf).

17. Yargıtay, başvuran vakfa 16 Aralık 2008 tarihinde tebliğ ettiği 10 Kasım 2008 tarihli kararında, başvuran vakfın karar düzeltme talebini reddetmiş ve vakfın ileri sürdüğü iddiaların hiçbirini karara bağlamamıştır.

C. Başvuran vakfın 5737 sayılı Kanun'un (geçici) 7. maddesi uyarınca yaptığı itiraz

18. Başvuran vakıf bilahare, yeniden 5737 sayılı Kanun'un (geçici) 7. maddesine dayanarak, bu hükmün öngördüğü şartların bir araya geldiğini değerlendirerek, Kurul'dan söz konusu taşınmazın kendi adına tescil edilmesini talep etmiştir.

19. Kurul, 28 Aralık 2009 tarihli bir kararla, başvuran vakfın yeni başvurusunu, söz konusu taşınmaz malın 5737 sayılı Kanun'un (geçici) 7. maddesinde sayılan mülk kategorisine girmediği, zira taşınmazın mahkeme kararıyla Hazine adına tescil edilmiş olduğu gerekçesiyle reddetmiştir.

20. Başvuran vakıf, 28 Aralık 2009 tarihinde verilen kararın iptali için 9 Nisan 2010 tarihinde İstanbul İdare Mahkemesinde dava açmıştır.

21. 8 Haziran 2010 tarihinde, Kurul savunmasını sunmuştur. Başvuran vakfın, 2003 yılında ilgili mevzuatın gerekliliklerini yerine getirdiğini, zira olayların meydana geldiği tarihte ihtilaf konusu taşınmazın kendi mülkiyetinde olduğunu ve bunun 1936 tarihli beyannamesinde belirtildiğini ileri sürmüştür. Savunmaya göre, 2003 tarihli kararın ardından, bu taşınmazın mülkiyeti mahkeme kararıyla Hazine adına tescil edilmiştir. Keza savunmaya göre, sonuç olarak, başvuran vakıf 5737 sayılı Kanun'un (geçici) 7. maddesinde belirtilen koşulları artık yerine getirmemektedir.

22. İstanbul İdare Mahkemesi, 24 Aralık 2010 tarihli bir kararla, 5737 sayılı Kanun'un (geçici) 7. maddesinde belirtilen koşulların yerine getirilmediği gerekçesiyle başvuran vakfın itirazını reddetmiştir. İstanbul İdare Mahkemesi, öncelikle, Asliye Hukuk Mahkemesi'nin, taşınmaz malın başvuran vakfın mülkiyetinde olduğuna ve 1936 beyannamesinde belirtildiğine dair herhangi bir bilgi veya belge bulunmadığını göz önünde bulunduran kararının ardından taşınmazın Hazine adına tescil edildiğini dikkate almıştır. Daha sonra, kamu veya gerçek tüzel kişisi veya üçüncü şahıslar lehine hâlihazırda kayıtlı olan bir taşınmazın vakıf adına tapu siciline tescili için başvurunun hukuk mahkemeleri nezdinde yapılması gerektiğini addetmiştir. Bu nedenle, idare mahkemesinin kararını takiben Hazine adına tescil edilen söz konusu taşınmazın vakıf adına tescil edilemeyeceği sonucuna varmıştır.

23. 25 Haziran 2015 tarihinde Danıştay, idare mahkemesinin kararını onamıştır.

II. İLGİLİ ULUSAL HUKUKİ ÇERÇEVE

24. Söz konusu tarihte yürürlükte olan ilgili iç hukuk ve uygulama, *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı/Türkiye* kararında (no. 34478/97, §§ 23-30, 9 Ocak 2007) açıklanmıştır. Bilhassa, Türk hukuku uyarınca, dini azınlıkların kurduğu vakıflar tarafından 1936 yılında verilen beyannameler, vakıfların kuruluş işlemleri olarak kabul edilmiş, vakıfların tüzüklerine eşdeğer kabul edilmiş ve bunlara ait mülklerin bir envanterini içermiştir (daha fazla bilgi için, ibid., § 28).

25. Ayrıca, yeni bir vakıflar kanunu olan 5737 sayılı Kanun 20 Şubat 2008 tarihinde kabul edilmiş ve 27 Şubat 2008 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Bu kanunun ilgili hükümleri aşağıdaki gibidir:

GEÇİCİ MADDE 7

Cemaat vakıflarının;

a) 1936 Beyannamelerinde kayıtlı olup, halen tasarruflarında bulunan nam-ı müstear veya nam-ı mevhumlar adına tapuda kayıtlı olan taşınmazlar,

b) 1936 Beyannamesinden sonra cemaat vakıfları tarafından satın alınmış veya cemaat vakıflarına vasiyet edildiği veya bağışlandığı halde, mal edineme gerekçesiyle halen; Hazine veya Genel Müdürlük ya da vasiyet edenler veya bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı olan taşınmazlar,

tapu kayıtlarındaki hak ve mükellefiyetleri ile birlikte bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onsekiz ay içinde müracaat edilmesi halinde, Meclisin olumlu kararından sonra, ilgili tapu sicil müdürlüklerince cemaat vakıfları adına tescilleri yapılır.

HUKUK

I. SÖZLEŞME’YE EK 1 NO’LU PROTOKOL’ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

26. Başvuran vakıf, ulusal makamların, 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesi ile korunan ve ilgili kısmı aşağıdaki şekilde ifade edilen mülkiyetine saygı hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir:

Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.
(...)”

A. Kabuledilebilirlik

27. Hükümet, başvuran vakfın 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesi anlamında "mülk" sahibi olmadığını ileri sürmüştür. Bu nedenle, konu bakımından (*ratione materiae*) uygunsuzluk nedeniyle başvurunun kabul edilemez olduğunu değerlendirmiştir. Ayrıca, iç hukuk yollarının da tüketilmediğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda, Danıştay’ın 25 Haziran 2015 tarihli nihai kararı kabul etmesinin ardından başvuran vakfın bireysel başvuruda bulunma imkânına sahip olduğu kanaatindedir.

28. Başvuran vakıf bu iddiaya itiraz etmektedir. Başvuran, öncelikle 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin uygulanabilir olduğunu ileri sürmüştür. İç hukuk yollarının tüketilmediği iddiasına ilişkin olarak, mahkemeye başvurmadan önce iç hukuk yollarını tükettiğini savunmaktadır. Ayrıca, idare mahkemelerine yaptığı itirazın, ihtilaf konusu taşınmazın iadesiyle ilgili olduğunu ve aynı amaca yönelik çok sayıda yasal süreç başlatmaya zorlanamayacağını belirtmiştir.

29. Mahkeme, Hükümet'in, konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmazlığa dayalı itirazının bu şikâyetin esasıyla yakından bağlantılı olduğu kanaatindedir. Mahkeme, bu nedenle esasla birleştirilmesine karar vermiştir.

30. İç hukuk yollarının tüketilmediği iddiasına ilişkin olarak Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin kuralın Sözleşmecî Devletlere, bu tür iddialar kendisine sunulmadan önce haklarında iddia edilen ihlalleri önleme veya giderme fırsatı vermeyi amaçladığını hatırlatır (bkz. diğer birçok makam arasında, *G.I.E.M. S.R.L. ve Diğerleri/İtalya [BD]*, No. 1828/06 ve 2 diğerleri, § 176, 28 Haziran 2018). Ayrıca, iç hukuk yollarının tüketilmesinin normalde başvurunun Mahkeme'ye yapıldığı tarih itibarıyla değerlendirildiğini hatırlatır. Ancak, defalarca belirttiği üzere, bu kural istisnasız değildir ve her davanın kendine özgü koşullarına göre gerekçelendirilebilir (bkz. *Baumann/Fransa*, No. 33592/96, § 47, 22 Mayıs 2001).

31. Mahkeme, mevcut başvuruyu yapmadan önce, başvuran vakfın, ulusal mahkemelere, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikâyetini inceleme ve iddia edilen ihlali giderme fırsatı verdiğini gözlemlemektedir. Ancak, ulusal mahkemeler söz konusu taşınmazın başvuran adına tescil edilmesi için yapılan başvuruyu reddetmiştir.

32. Mahkeme, mevcut başvurunun yapılmasından sonra, 23 Eylül 2012 tarihinde Türk hukuk sistemine Anayasa Mahkemesi nezdinde bireysel başvuru yolunun getirildiğini ve bu anayasal başvuru yolunun başvuranların tüketmesi gereken bir iç hukuk yolu olarak kabul edildiğini kaydeder (bkz. özellikle, *Hasan Uzun/Türkiye* (karar), no. 10755/13, 30 Nisan 2013).

33. Mevcut davada Mahkeme öncelikle, başvurunun 18 Mayıs 2009 tarihinde yapıldığını kaydetmektedir. Bu nedenle, 35 § 1 madde kapsamında Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun etkililiğinden bağımsız olarak, başvuran vakfın Mahkemeye yaptığı başvurunun üzerinden üç yıldan fazla bir süre geçtikten sonra böyle bir başvuruda bulunması beklenemezdi. Bununla birlikte, yerleşik içtihadı uyarınca, Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin genel kuraldan ayrılmayı haklı kılacak özel koşulların bulunup bulunmadığını belirlemelidir (bkz. *mutatis mutandis*, *Cvetkovi /Sırbistan*, no. 17271/04, § 42, 10 Haziran 2008; ayrıca bkz. *mutatis mutandis*, *Şükrü Yıldız/Türkiye*, no. 4100/10, § 45, 17 Mart 2015). Bu nedenle, bu yeni hukuk yolunun, başvuran vakıf tarafından iddia edilen ihlalin giderilmesi için uygun bir yöntem olup olmadığı sorusuna cevap verilmesi gerekmektedir. Bunu yapabilmek için Mahkeme, hukuk davalarının ulusal mahkemeler nezdinde derdest olduğu 2008 yılında gerçekleşen mevzuat değişikliğini incelemelidir.

34. Mahkeme ilk olarak, 5737 sayılı (geçici) 7. maddeye dayanarak (bkz. yukarıdaki 25. paragraf), başvuran vakfın, 2008 yılında sonuçlanan yasal işlemlerin ardından, Hazine adına tescil edilmiş olan ihtilaf konusu taşınmazın tapusunu almak için idare mahkemesine itirazda bulunduğunu (bkz. yukarıdaki 20. paragraf) gözlemlemektedir (bkz. yukarıdaki 10-17. paragraflar). Ancak, İstanbul İdare Mahkemesi tarafından verilen 24 Aralık 2010 tarihli kararın

da gösterdiği üzere, böyle bir dava ancak söz konusu mülkün Hazine adına kayıtlı olmaması halinde başarılı olabilirdi (bkz. yukarıdaki 22. paragraf). Nitekim, kanunun (geçici) 7. maddesinin (a) bendinde, dini azınlıklar tarafından kurulan vakıflara, 1936 beyannamelerinde belirtilen ve nam-ı müstear veya nam-ı mevhumlarından kayıtlı taşınmaz malların iadesini talep etme imkânı tanınmıştır. Ancak, başvuran vakfın yargı denetimi için başvuruda bulunduğu tarihte, söz konusu taşınmaz hâlihazırda Hazine adına kayıtlıydı. Bununla birlikte, 5737 sayılı Kanun'un (geçici) 7. maddesinin (b) bendinin Hazine adına kayıtlı olan taşınmazların tapusunu alma imkânı da sunmaktadır. Ancak bu durumda söz konusu olan, ilgili vakıfların 1936 yılında beyanname verdikten sonra edindikleri ve taşınmaz mal edinme ehliyetine sahip olmadıkları gerekçesiyle tapuları Hazineye intikal eden taşınmazlardır. Söz konusu taşınmazın bu kategoriye girmediği açıktır. Sonuç olarak Mahkeme, başvuran vakfın kendisi tarafından başlatılmış olmasına rağmen, idare mahkemeleri önündeki müteakip yargılamaların, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikâyetini gidermeye elverişli olduğuna ikna olmamıştır. Bu sonuç, başvuran vakfın mevcut davada bireysel başvuruda bulunma imkânının olup olmadığı sorusunun incelenmesini anlamsız kılmaktadır (bkz. yukarıdaki 27. paragraf).

35. Mahkeme, ayrıca, taşınmaz tapusunun Hazine adına nihai olarak tescilinden önce, başvuran vakfın karar düzeltme talebinde 5737 sayılı Kanun'un (geçici) 7. maddesine dayandığını gözlemlemektedir. Ancak, Yargıtay bu imkânı göz ardı etmiştir (bkz. yukarıdaki 16-17. paragraflar).

36. Sonuç olarak Mahkeme, mevcut davada, tüketilmesi gereken iç hukuk yollarının başvurunun Mahkemeye yapıldığı tarih itibarıyla değerlendirilmesi gerektiği yönündeki genel kuraldan ayrılmayı haklı çıkaracak özel koşulların bulunmadığı sonucuna varmıştır. Buradan, Hükümet tarafından yapılan bu itirazın kabul edilemeyeceği sonucu çıkmaktadır.

37. Mahkeme, açıkça dayanaktan yoksun olmadığını veya Sözleşme'nin 35. maddesi uyarınca başka bir gerekçe ile kabuledilemez olmadığını tespit ederek, şikâyetin kabuledilebilir olduğuna karar vermiştir.

B. Esasa ilişkin

1. Tarafların iddiaları

38. Başvuran vakıf, söz konusu taşınmaz malın üzerindeki mülkiyeti hiçbir zaman resmî olarak kabul edilmemiş olsa bile, bahsekonutaşınmaz üzerinde en az bir yüzyıl boyunca etkili ve kesintisiz bir zilyetliğe sahip olduğunu iddia etmektedir. Söz konusu taşınmazın statüsünü izah ettikten sonra (bkz. yukarıdaki 11. paragraf), anılan çeşitli unsurların, söz konusu olan tarihi veçhenin, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ilk cümlesi anlamında kayda değer bir menfaat ve dolayısıyla mülkiyet teşkil edecek kadar önemli olduğunu gösterdiğini açıklamaktadır. Buna ek olarak, taşınmazın mülkiyetinin tescil edilmemesinin, bu hükümle korunan mülkiyet hakkının kullanılmasına müdahale teşkil ettiğini kaydetmektedir. Bu bağlamda, başvuran, yıllarca taşınmazını kullanmaktan *de facto* mahrum bırakıldığını iddia etmektedir. Ayrıca, davasını ilgili makamlar önünde ortaya koymak ve mülkiyetine saygı gösterilmesi hakkının kullanılmasına müdahale olarak gördüğü durumdan etkili bir şekilde şikâyetçi olmak için

kendisine yeterli fırsat sağlayacak yasal işlemleri başlatma imkânına sahip olmadığını iddia etmektedir.

39. Hükümet ise, başvuran vakfın 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında "mülk" sahibi olmadığını ileri sürmektedir. Yerel mahkemeler tarafından alınan yargı kararlarına atıfta bulunarak, başvuran Vakfın söz konusu taşınmazın maliki olarak tanınma taleplerinin, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında "mülk" olarak nitelendirilmesi için iç hukukta yeterli bir temele sahip olmadığına dikkat çekmektedir. İhtilaf konusu taşınmaz malın, başvuran vakıf tarafından 1936 yılında verilen beyannamede yer almadığının ve hiçbir zaman vakfın mülkiyetinde bulunmadığının ulusal mahkemelerce tespit edildiğini açıklamıştır. Mahkeme'nin içtihadındaki ilkelere atıfta bulunarak, başvuran vakfın şikâyetinin konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmazlık veya alternatif olarak açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

40. Üçüncü taraf olarak müdahil olan Avrupa Hukuk ve Adalet Merkezi, başvuran vakfın iddialarını teyit etmektedir.

2. Mahkeme'nin değerlendirmesi

a) "Mülkün" varlığı üzerine

41. Mahkeme, tarafların, başvuran vakfın 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile korunabilecek bir mülkün sahibi olup olmadığı konusunda farklı görüşlere sahip olduklarını kaydetmektedir. Bu nedenle, başvuran vakfın içinde bulunduğu hukuki durumun 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamına girip girmediğinin belirlenmesi gerekmektedir.

42. "Mülkiyet" kavramının özerk kapsamına ilişkin olarak Mahkeme, yerleşik içtihadına atıfta bulunmaktadır (*Iatridis/Yunanistan* [BD], No. 31107/96, § 54, AİHM 1999-II, ve *Beyeler/İtalya* [BD], No. 33202/96, § 100, AİHM 2000-I). Bu bağlamda, bir Devletin iç hukukunun, belirli bir menfaati "hak" veya hatta "mülkiyet hakkı" olarak tanımaması, söz konusu menfaatin belirli durumlarda 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında "mülkiyet" olarak nitelendirilmesini engellemez (*Brosset-Triboulet/Fransa* [BD], No. 34078/02, § 71, AİHM 2010). Mevcut davada Mahkeme, bir bütün olarak değerlendirildiğinde, başvuran vakfın 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi tarafından korunan kayda değer bir menfaat sahibi olup olmadığını değerlendirmelidir (*Fabris/Fransa* [BD], No. 16574/08, § 51, AİHM 2013 (alıntılar)). Bu amaçla, aşağıdaki hukuki ve olgusal unsurlar dikkate alınmalıdır.

43. Mahkeme öncelikle, Türkiye'deki dini azınlıklar tarafından kurulan vakıflar tarafından sunulan çok sayıda davayı incelediğini ve 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar verdiğini hatırlatır (bkz. diğer makamlar arasında, *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı/Türkiye*, No. 34478/97, §§ 23-30, 9 Ocak 2007, *Fener Rum Patrikliği (Ekümenik Patrikhane)/Türkiye*, No. 14340/05, 8 Temmuz 2008, *Yedikule Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı/Türkiye* (No. 2), No. 36165/02, 16 Aralık 2008, *Samatya Surp Kevork Ermeni Kilisesi, Mektebi Ve Mezarlığı Vakfı Yönetim Kurulu/Türkiye*, No. 1480/03, 16 Aralık 2008). Mahkeme, dini azınlıklar tarafından kurulan vakıfların tapularının, 1936 yılında beyanname verilmesinden sonra yasal olarak edinilmiş olmalarına rağmen, nihai olarak yargı yoluyla iptal edilmesine ilişkin olduğu

yukarıda belirtilen davalarla kıyasla bu davanın farklı olduğunu gözlemlemektedir. Yukarıda bahsedilen davaların aksine, mevcut davada başvuran vakfın, mülkiyet hakkının varlığının tartışmasız kanıtı olabilecek bir tapu senedi bulunmamaktadır.

44. Mevcut dava, *Midyat'taki Aziz Gabriel Süryani Manastırı Vakfı v. Türkiye* ((k.k.), no. 61412/11, §§ 5 ve 41, 2 Nisan 2009) davasında ilgili vakfın bir arazinin maliki olarak tanınma talebinin iç hukukta yeterli dayanağı bulunmadığı gerekçesiyle kabuledilemez ilan edilmesi olayıyla da farklılık göstermektedir. Yukarıda bahsedilen davada, mevcut davadan farklı olarak, kadastro çalışmalarının söz konusu arazinin orman arazisinin bir parçasını oluşturduğunu (*ibid.*, yukarıda anılan, § 5) ve zilyetlik yoluyla mülkiyet edinme koşullarının yerine getirilmediğini ortaya koyduğu hatırlatılmalıdır (*ibid.*, § 11).

45. Mevcut davada Mahkeme, söz konusu taşınmaz malın maliki olma statüsünün hiçbir zaman resmen tanınmamış olmasına rağmen, başvuran vakfın taşınmazın uzun süredir maliki olduğunu ve 1936 beyannamesinde bundan bahsettiğini belirttiğini gözlemlemektedir. Ulusal mahkemeler tarafından kabul edilmeyen bu argüman aşağıdaki unsurlara dayanmaktadır. İlk olarak, 13 Kasım 2003 tarihinde, Vakıflar Genel Müdürlüğü Meclisi, diğer hususlar meyanında 1936 beyannamesinde de belirtilmesinden dolayı taşınmazın maliki olduğu gerekçesiyle, taşınmazın mülkiyetinin başvuran vakıf adına tescil edilmesinin uygun olduğuna karar vermiştir. Ayrıca, 1952 tarihli kadastro kararında, ihtilaf konusu taşınmazın ilgili kişiye ait olduğu ve taşınmazın tapu siciline başvuran vakfın adından başka bir adla kaydedilmesinin örtülü bir işlem teşkil ettiği belirtilmiştir. Ulusal mahkemeler nezdinde hiçbir zaman itiraz edilmeyen veya onlar tarafından geçersiz kılınmayan bu idari işlemin, başvuran vakıf lehine bir mülkiyet hakkı oluşturduğuna şüphe yoktur. Ayrıca, 1983 yılında İstanbul Kadaastro Müdürü'nün, Hazine'nin ihtilaf konusu taşınmazın tescili için yaptığı başvuruyu, taşınmazın başvuran vakfın mülkiyetinde olduğu ve "Mihail oğlu Hristododuri" adına tescilinin örtülü bir işlem olduğu gerekçesiyle reddettiğini de belirtmek gerekir. Bu süre zarfında yetkililer hiçbir zaman bu belgelerin geçerliliğine itiraz etmemişlerdir. Bu unsurlar, söz konusu taşınmazın sürekli olarak başvuran vakfın mülkiyetinde olduğunu göstermektedir (karşılaştırınız *Trgo/Hırvatistan*, no. 35298/04, § 48, 11 Haziran 2009).

46. Yukarıda belirtilenler ışığında Mahkeme, başvuran vakfın yetkili mahkemeler nezdinde ihtilaf konusu taşınmazın mülkiyetini talep etmek için yeterli delile dayandığı kanaatinde. Sonuç olarak, Mahkeme, başvuranın 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında "mülk" teşkil eden bir tarihsel mülkiyet menfaatine sahip olduğunu addetmektedir. Dolayısıyla bu hüküm uygulanabilir. Bu nedenle, şikâyetin Sözleşme ile konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmadığı iddiası reddedilmelidir.

(b) 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine uygunluk

47. Mahkeme, içtihadına göre, mülkiyet hakkını özü itibarıyla güvence altına alan 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin üç ayrı kaide içerdiğini hatırlatır: ilk paragrafın birinci cümlesinde ifade edilen ve genel nitelikte olan ilk kaide mülkiyete saygı ilkesini ortaya koyar; aynı fıkranın ikinci cümlesinde yer alan ikinci kaide, mülkiyetten yoksun bırakmaya atıfta bulunur ve bunu belirli koşullara tabi kılar; ve ikinci paragrafta yer alan üçüncüsü, Sözleşmeciler Devletlerin, diğerlerinin yanı sıra, mülkiyetin kullanımını kamu yararına uygun olarak düzenleme yetkisine sahip olduğunu kabul eder. Mülkiyet hakkının ihlali örnekleriyle ilgili olan ikinci ve üçüncü

kaideler, birinci kaideye yer alan ilke ışığında yorumlanmalıdır (diğer kararlar arasında bkz. *Depalle/Fransa* [BD], No. 34044/02, § 77, AİHM 2010).

48. Mahkeme, ulusal hukukun doğru yorumlanıp yorumlanmadığını ve uygulanıp uygulanmadığını denetleme yetkisinin sınırlı olduğunu hatırlatır; Mahkemenin ulusal mahkemelerin yerine geçmesi söz konusu değildir; rolü her şeyden önce, ulusal mahkemelerin kararlarının keyfilik veya açık bir mantıksızlıkla ihlal edilmemesini sağlamaktır. Mevcut davada olduğu gibi, ulusal hukukun yorumlanmasına dair zor sorulara ilişkin hallerde bu hususun geçerliliği daha fazladır. Mahkeme, Sözleşme'nin 19. maddesi uyarınca, görevinin yalnızca Sözleşmeciler Tarafının Sözleşme kapsamında verdikleri taahhütlere uyulmasını sağlamak olduğunu yerleşik içtihadıyla yineler. Özellikle, Mahkeme, Sözleşme tarafından güvence altına alınan hak ve özgürlükleri etkilemediği sürece, yerel bir mahkeme tarafından işlendiği iddia edilen maddi veya hukuki hatalar ile ilgilenmemektedir (*Anheuser-Busch Inc./Portekiz* [BD], no. 73049/01, § 83, AİHM 2007-I). Bununla birlikte, Mahkemenin rolü, ulusal mahkemeler tarafından varılan sonuçların Sözleşme ve Protokolleri ile güvence altına alınan haklarla uyumlu olup olmadığını incelemektir. (*Liamberi ve Diğerleri/Yunanistan*, no. 18312/12, § 79, 8 Ekim 2020).

49. Mevcut davada, incelenmesi gereken durum, başvuran vakfın malik olarak tanınmamasına yol açan adli işlemlere ilişkin güvencelerle ilgilidir. Davanın özel koşullarını göz önünde bulunduran Mahkeme, mevcut davanın, başvuran vakfın resmen sahip olduğu taşınmazdan doğrudan mahrum bırakılması veya bu taşınmazın kullanımının düzenlenmesi ile ilgili olmadığı kanaatindedir. Sonuç olarak, mevcut dava, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin belirli bir kategorisinde sınıflandırılmaz. Bu nedenle Mahkeme, söz konusu maddenin genel standardı ışığında incelemeyi gerekli görmektedir (bkz. *mutatis mutandis*, *Zafranas/Yunanistan*, No. 4056/08, § 33, 4 Ekim 2011; bkz. ayrıca *Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı/Türkiye*, no. 37639/03 ve 3 diğerleri, § 50, 3 Mart 2009).

50. Bu bağlamda, Mahkeme, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin usule ilişkin gereklilikler konusundaki sessizliğine rağmen, mülkiyete saygı hakkına ilişkin bir adli usulün, ilgili kişiye, söz konusu hükümle güvence altına alınan hakları etkileyen tedbirlere karşı etkili şekilde itiraz edebilmesini sağlayacak şekilde yetkili makamlar önünde dava açmasına da etkin şekilde imkân vermesi gerektiğini kaydeder (bkz. *Liamberi ve Diğerleri*, yukarıda anılan, § 79). Bu koşula uygunluğu teyit etmek için, geçerli prosedürleri genel bir bakış açısıyla değerlendirmek gerekmektedir. Mahkeme, mülkiyet hakkına ilişkin konularda bireyler arasındaki uyuşmazlıklar için usule ilişkin gerekliliklerin geçerli olması halinde, bu tür bir uyuşmazlığa Devlet taraf olduğunda, söz konusu geçerliliğin bilhassa daha çok önem kazandığını yineler (*Gereksar ve Diğerleri/Türkiye*, no. 34764/05 ve 3 diğerleri, §§ 51-53, 1 Şubat 2011, ve atıfta bulunulan referanslar). Sonuç olarak, bu tür ihtilafların ele alınmasındaki ciddi eksiklikler, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında bir sorun teşkil edebilir. Bu nedenle Mahkeme, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine uygunluğu değerlendirirken, Sözleşme'nin "pratik ve etkili" hakları güvence altına almayı amaçladığını göz önüne alarak, ilgili farklı menfaatleri bütüncül bir şekilde incelemelidir. Görünürde oranların ötesini incelemeli ve şikâyet edilen duruma ilişkin gerçekleri araştırmalıdır (*Vod Baur Impex S.R.L./Romanya*, no. 17060/15, §§ 59-60, 26 Nisan 2022).

51. Mevcut davada, Asliye Hukuk Mahkemesi nezdindeki ihtilafın konusu, esasen, tescil edilmemiş bir arazi olan ihtilaf konusu taşınmazın malikinin belirlenmesiyle ilgilidir (karşılaştırınız *Liamberi ve Diğerleri*, yukarıda anılan, § 79). İç hukuk sürecinde, başvuran

vakıf, malik statüsünü haklı çıkarmak için iki temel savunmayı ileri sürmüştür. Başvuran, diğer hususların yanı sıra, 13 Kasım 2003 tarihli karara dayanarak, söz konusu taşınmazın bir yandan 1936 tarihli beyannamesinde yer aldığını, diğer yandan da zımni bir anlaşma temelinde, hayali bir şahıs olan "Mihail oğlu Hiristoridi" adına kendi özgür iradesiyle kaydedildiğini ileri sürmüştür (bkz. yukarıdaki 11. paragraf).

52. Mahkeme'ye göre, başvuran vakfın iddialarını desteklemek için ulusal yargıya sunduğu bu unsurların hukuki değerlendirmesi, Türk hukuku bakımından, dini azınlıkların kurduğu vakıflar tarafından verilen 1936 beyannamelerinin vakıfların kuruluş senetlerini oluşturduğu ve kendilerine ait taşınmazların bir listesini içerdiği cihetle, davanın çözümü için hayati önem taşımaktaydı (bkz. yukarıda anılan *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı*, §§ 23-28 ; ayrıca bkz. *a contrario*, *Midyat'taki Süryani Aziz Gabriel Manastırı Vakfı*, yukarıda anılan karar, § 41).

53. Savunmalardan ilkiyle ilgili olarak Mahkeme, bilhassa 1936 beyannamesi ve iki idari kararın imkân sağlamasına rağmen, ulusal mahkemenin, 1936 beyannamesinde atıfta bulunulan taşınmazın başvuran tarafından iddia edilen taşınmaza karşılık gelip gelmediği sorusunu gerçekten ele almadığını kaydeder. Bu bağlamda, Mahkeme'ye sunulan söz konusu beyannameden, "Aziz Nikolaos su kaynağı" olarak bilinen taşınmazın, depozitörü "Mihail oğlu Hiristoridi" olan başvuran vakıf tarafından yönetilen Kilise'ye ait olduğu anlaşılmaktadır. Benzer şekilde, Vakıflar Genel Müdürlüğü Meclisi de 13 Kasım 2003 tarihli kararında, taşınmazın 1936 beyannamesine dâhil olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, söz konusu devlet organı, başvuran vakfın statüsünü ihtilaf konusu taşınmazın maliki olarak tanımıştır. Başvuran tarafından ileri sürülen ikinci savunmayla ilgili olarak Mahkeme, 1952 tarihli kadastro kararına göre, taşınmazın "Mihail oğlu Hiristoridi" adına kaydedilmesinin örtülü bir işlem olduğunu ve taşınmazın esasen başvuran vakıf tarafından yönetilen kiliseye ait olduğunu gözlemlemektedir. Bu unsurların geçerliliğinin Asliye Hukuk Mahkemesi kararına kadar hiçbir zaman tartışma konusu olmadığını da belirtmek gerekir.

54. Ancak, 18 Temmuz 2007 tarihli kararında Asliye Hukuk Mahkemesi, gaip şahıslar yasasına dayanarak bu itirazları reddetmiş ve itirazların olgusal temelini araştırmaktan veya doğrulamaktan kaçınmış, ve söz konusu yasa uyarınca taşınmazın Hazine adına tescil edilmesine karar vermiştir. Ayrıca, muğlak bir şekilde ve gerçekte veya yasa da herhangi bir dayanağı olmaksızın, taşınmazın otlatma için kullanılan bir arazi olduğunu ve bu nedenle kamu malına ait olması gerektiğini addetmiştir. Sonuç olarak, söz konusu karardan, başvuran vakıf tarafından ileri sürülen argümanların gerçekten dinlendiği, yani görevli mahkeme tarafından usulüne uygun olarak incelendiği sonucu çıkmamaktadır.

55. Bu bağlamda Mahkeme, başvuran vakfın mülkiyetine ilişkin genel hakkının, idari mahkemenin olayların tespitinde gerekçeli ve adil bir yaklaşım benimsemesi ve bilhassa 1952 tarihli kadastro kararı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü Meclisinin 13 Kasım 2003 tarihli idari kararında belirtilen unsurları dikkate almamasının gerekçelerini ortaya koyması beklentisini de içerdiğini hatırlatır. Bu meşru beklenti karşılanmadığı cihetle, Yargıtay tarafından başka bir inceleme yapılmaksızın onaylanan Yüksek Mahkeme kararının, ihtilafın kaynağındaki gerçekleri, ihtilafın sonucunu belirleyecek olmasına rağmen, açıkça ve adil bir şekilde ortaya koymadığı değerlendirilmektedir.

56. Yukarıda belirtilenler ışığında Mahkeme, mevcut davada, adli işlemlere gerekli usuli güvencelerin sağlanması yükümlülüğüne uyulmadığı ve başvuran vakfın 1 No.lu Protokol'ün

1. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile güvence altına alınan mülkiyetine saygı gösterilmesine ilişkin genel hakkının ihlal edildiği kanaatindedir.

57. Dolayısıyla, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞMENİN İHLAL EDİLDİĞİNE DAİR DİĞER İDDİALAR

58. Başvuran vakıf, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesiyle bağlantılı olarak Sözleşme'nin 14. maddesi ışığında, 1936 beyannamesinde yer alan bir taşınmazın tapusunu almak için yaptığı başvurunun reddedilmesinin diğer vakıflarla karşılaştırıldığında ayrımcılık teşkil ettiğini düşünmektedir.

59. Mahkeme'nin 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca ortaya koyduğu gerekçeler ışığında, bu şikâyetin kabul edilebilirliğinin veya esasının ayrıca incelenmesine gerek bulunmamaktadır.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

60. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca,

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

61. Başvuran vakıf, 50.000.000 Türk lirası (TL) (o zamanki kur üzerinden yaklaşık 8.064.500 Avro) maddi tazminat talep etmiştir. Başvuran vakıf uzman bir şirket tarafından hazırlanan bir rapor sunmaktadır. Ayrıca, başvuran vakıf, uğradığını düşündüğü maddi olmayan zarar için 195.000 TL (yaklaşık 31.450 Avro) ve yerel mahkemeler ve Mahkeme'deki yargılamalar kapsamında yaptığını söylediği masraf ve harcamalar için 26.500 Avro ve 18.591,91 TL (yaklaşık 3.000 Avro) talep etmiştir.

62. Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir.

63. Maddi tazminata ilişkin iddialarla ilgili olarak Mahkeme, usule ilişkin belirtilen eksikliklerin olmaması halinde, başvuran vakfın başvurularının sonucunun ne olacağı konusunda tahminde bulunmanın imkânsız olduğu kanaatindedir. Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında tespit edilen ihlalin niteliği göz önüne alındığında, bu ihlali telafi etmenin en uygun yolu, ilke olarak, yeniden yargılama veya yargılamanın yeniden başlatılması olacaktır.

64. Manevi tazminata ilişkin olarak, başvuran vakfa bu bağlamda 5.000 Avro ve bu meblağ üzerinden vergi yoluyla ödenmesi gereken her türlü meblağın ödenmesi uygun olacaktır.

65. Masraf ve harcamalara ilişkin taleple ilgili olarak, başvuran vakfın temsilcisinin avukatlık ücretleri ve masrafları için fatura sunmuş olması nedeniyle, tüm masraflar için 5.000 Avro ve bu meblağ üzerinden ödenmesi gereken vergi tutarının ödenmesine karar verilmesi makul olacaktır.

66. Mahkeme, temerrüt faizi oranının Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi kolaylığı faiz oranına artı üç puan ekleyerek belirlenmesini uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile ilgili şikâyetin konu bakımından (*ratione materiae*) bağdaşmazlığı iddiasındaki *ön itirazı esasa bağlar* ve reddeder;
 2. 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikâyetin kabuledilebilir olduğunu *beyan eder*;
 3. 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini *ifade eder*;
 4. Sözleşme'nin 14. maddesi kapsamındaki şikâyetin kabul edilebilirliğini veya esasını 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesiyle bağlantılı olarak ayrıca incelemenin gerekli olmadığını *belirtir*;
 5. *Mahkeme*,
 - (a) Davalı Devletin, üç aylık bir süre içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere, aşağıdaki meblağları başvuran vakfa ödemesine:
 - i. Manevi tazminat olarak 5.000 Avro (beş bin Avro), ayrıca bu meblağ üzerinden vergi olarak ödenmesi gereken her türlü tutar;
 - ii. Masraf ve giderler için 5.000 Avro (beş bin Avro), ayrıca başvuran vakfin bu meblağ üzerinden vergi yoluyla ödemesi gereken her türlü tutar;
 - (b) söz konusu sürenin bitiminden ödemeye kadar, bu tutarlar üzerinden, Avrupa Merkez Bankasının o dönemde geçerli olan marjinal borç verme faiz oranına eşit bir oranda, artı yüzde üç puanlık basit faiz ödemesine;
 6. Adil tazmin taleplerinin geri kalanının *reddedilmesine* karar vermiştir.
- İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddeleri uyarınca 15 Kasım 2022 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Dorothee von Arnim
Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jon Fridrik Kjølbro
Başkan